

Hlad po informáciách ostal

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora zorganizovala každoročnú sériu troch krajských informačných dní. Od tých tohtoročných a prislúbenej účasti zástupcov ministerstva pôdohospodárstva a pôdohospodárskej agentúry mali poľnohospodári, vzhľadom na napätú situáciu v regiónoch a zásadný problém s meškaním priamych platieb, oprávnené očakávania. Naznačila to už len samotná účasť, na krajské informačné dni sa zaregistrovalo takmer tisíc poľnohospodárov. Aj napriek počiatočným očakávaniam nie každý účastník informačného dňa v Nitre odchádzal domov s odbornými odpoveďami na všetky otázky. Ostalo sklamanie a neutíchajúci hlad po informáciách.

Na informačný deň v Nitre sa prihlásilo 450 účastníkov

Krajské informačné dni a najaktuálnejšie informácie od zamestnancov Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) a Pôdohospodárskej platobnej agentúry (PPA) si prišlo do Nitry vypočuť 450 poľnohospodárov zo západného a juhozápadného Slovenska. S osobnou účasťou ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a generálneho riaditeľa Pôdohospodárskej platobnej agentúry sa počítalo len v Nitre. Ostatné informačné dni primárne zastrešovali samotní zamestnanci PPA a MPRV SR, minister sa prihovárал online.

Najväčší problém sú ekoschémy

Krajské informačné dni mali priniesť odpovede na množstvo otázok najmä z dvoch základných oblastí: v akom štádiu je vyplácanie priamych platieb za kampaň 2023 a aké podmienky čakajú na žiadateľov v kampani 2024.

„Nezodpovednosť môjho predchodcu ma extrémnym spôsobom prekvapila. Minister bol uvedený do omylu. V dobrej viere komunikoval so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou, že

vyplatenie peňazí je pripravené. PPA vyplatila zálohové platby a tým sa to skončilo. Tým, že nová Spoločná poľnohospodárska politika priniesla nové nastavenie IT systému, viaceré nové schémy, odštartovali sa následné problémy. Robíme všetko pre to, aby sa k vám peniaze dostali čo najskôr," uviedol na začiatku nitrianskeho informačného dňa generálny riaditeľ PPA Marek Čepko.

V čase konania nitrianskych krajských informačných dní (16. apríla 2024) vyplatila Pôdohospodárska platobná agentúra 285 mil. eur. Zo základnej platby BISS je vyplatených 70% celkového objemu peňazí, rovnako aj z redistributívnej podpory príjmu. V rámci pastevného chovu pri schémach viazaných na kravy a ovce dostali poľnohospodári takmer 95% prostriedkov. PPA spustila 12. apríla krízovú kontrolu a aktuálne vydáva rozhodnutia. Podľa generálneho riaditeľa M. Čepka sa očakáva vydanie rozhodnutí v objeme desiatok mil. eur a ich následné vyplatenie. Agentúra začala administrovať aj ekologické poľnohospodárstvo a chov a udržiavanie ohrozených plemien.

„Najväčší problém nám však robí celofarmová ekoschéma, a to kvôli chybám spôsobených ministerstvom pôdohospodárstva, platobnou agentúrou, ale aj samotnými poľnohospodármi, keďže nevedeli, ako presne postupovať. Vyplatili sme len 24% finančných prostriedkov. Pre porovnanie v Českej republike uhradili 25%,“ pokračoval pred plnou sálou Auly Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre Marek Čepko.

Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Richard Takáč si posun sľubuje od nového nastavenia kampane 2024. „Podstatnou zmenou je elektronické podávanie žiadostí. Sme v 21. storočí, nevidím s tým zásadnejší problém. Robíme všetko pre to, aby poľnohospodári získali maximálnu pomoc na regionálnych pracoviskách pôdohospodárskej agentúry. K dispozícii budú aj zamestnanci deviatich regionálnych pracovísk Inštitútu znalostného pôdohospodárstva a inovácií. Sme pripravení zmeniť aj legislatívu tak, aby sme mohli zjednodušiť procesy a urýchliť vyplácanie finančných zdrojov,“ dodal minister Takáč.

Polnohospodárom má pomôcť aj zverejnenie harmonogramu vyplácania priamych platieb v kampani 2024. Minister pre túto kampan sľubuje vyplatenie zálohových platieb v maximálne možnej výške podľa európskych pravidiel a to na jeseň tohto roku. Rezort je zároveň pripravený zmeniť aj legislatívu, ktorá môže zjednodušiť procesy a urýchliť budúce vyplácanie zdrojov.

Spokojnosť ostala pred dverami

Konštatovanie predsedu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emila Macha, že poľnohospodári sú hladní po odborných a presných informáciách, sa v ďalšej časti Krajských informačných dní v Nitre naplnilo do bodky.

Akokoľvek pozitívne vyznievajúce informácie o novom nastavení kampane 2024 výrazne zatienila následná diskusia so zástupcami Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Pôdohospodárskej platobnej agentúry – už bez účasti ministra a generálneho riaditeľa PPA. Debata bola nejednoznačná, chaotická a neodborná – tak zhodnotila väčšina účastníkov krajských informačných dní informácie, ktoré si vypočuli od kompetentných. Poľnohospodári, nielen členovia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, sa pýtali na odborné a detailné informácie ohľadom napríklad biopásov, používania maštalného hnoja, úhoru a zmiernenia pravidiel jeho používania, na ktoré pristúpila po celoeurópskom nátlaku protestujúcich poľnohospodárov Európska komisia. Nezodpovedaných otázok bolo oveľa viac ako prinesených odpovedí, ktoré by uľahčili prítomným poľnohospodárom tohtoročné hospodárenie. V hre je otázka nielen stabilného podnikateľského prostredia, ale aj produkcie potravín, údržby krajiny a zabezpečenia ekologickejšieho obhospodarovania krajiny.

Názory poľnohospodárov

„Pýtal som sa približne 30 členov našej trenčianskej komory, ako boli spokojní po skončení nitrianskeho informačného dňa. Žiaľ, väčšinou to boli odpovede negatívne. Mnohí poľnohospodári odchádzali z Nitry nevypočutí a rozčarovaní. Veľa nových informácií sa nedozvedeli a nezískali ani odpovede na svoje otázky. Sú sklamaní, že na konkrétne otázky dostali vyhýbavé odpovede.“

Paradoxné je aj to, že dvaja úradníci sa nevedia zhodnúť na presnej odpovedi,“ uviedol riaditeľ Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v Trenčíne Martin Švajda.

Informačný deň v Banskej Bystrici prilákal približne 300 účastníkov

„Na krajskom informačnom dni sa zúčastnilo skutočne veľa poľnohospodárov, ktorí boli „hladní“ po informáciách. Veľká škoda, že v závere dňa som ja osobne odchádzal rovnako „hladný“ po informáciách a navyše aj znechutený tým chaosom, ktorý v tom celom naďalej prevláda. Sklamaná som najmä z vystúpenia zástupcov ministerstva,“ uviedol na facebookovom profile SPPK Ondrej Hrmo.

A čo na to Brazílčania?

Otázka zdanlivo vytrhnutá z kontextu, no v širšom ponímaní dokonale vykresľuje slovenskú realitu. Konkurencieschopnosť slovenských poľnohospodárov a potravinárov sa tvorí doma a aj nitrianske nálady poľnohospodárov, ktorí sa v mekke slovenského poľnohospodárstva poschádzali v polovici apríla z tretiny Slovenska, veľa napovedajú o kontraste s krajinami, kde až tak nehládia na zelené ciele biopásov, úhorov a komplikovanosť poľnohospodárskej politiky, pre ktorú, navyše podľa nitrianskej skutočnosti, existuje viacero výkladov.

Liberalizácia obchodu, reexport komodít prevázaných krížom-krážom po Európe a mimo Európy, dovozy potravín z tretích krajín. Výkonný podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Andrej Gajdoš ilustroval situáciu na bezbrehom pestovaní plodín v Brazílii, kde sejú, sadia a ošetrujú pôdu na obrovských vyklčovaných plochách najmä podľa toho, čo je výhodné pre trh.

„Ako sme my schopní konkurovať takýmto podnikom z Brazílie, ktoré expandujú šialenou rýchlosťou? Žijeme jeden z najťažších poľnohospodárskych rokov a pritom paradoxne tento rok oslavujeme 20 rokov od vstupu do Európskej únie. Namiesto rozvoja firiem a zvyšovania konkurencieschopnosti nemáme prvýkrát vyplatené financie v obvyklom čase. Medzi nami je hnev a je oprávnený. Každú jednu pozitívnu zmenu si musíme vydobýť. Stále častejšie sa ukazuje, že najväčším nepriateľom už

nie je príroda, ale úradník a politik,“ uviedol výkonný podpredseda komory Andrej Gajdoš.

„Určite nie sme za bezbrehé pestovanie a drancovanie prírody hlava – nehlava bez základných, dodržiavaných a dodržiavateľných pravidiel. No nie sme ani za prehnanú byrokráciu, ktorá až príliš zväzuje ruky a v niektorých prípadoch je aj ťažko uchopiteľná a vysvetliteľná. Treba povedať, že Slovenská republika ako taká v priebehu rokov nezvládla byrokratický systém. Dnes je už skutočne nevyhnutné postaviť sa k tejto téme čelom a problém riešiť,“ dodal ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim.

Krajské informačné dni sa konali aj v ďalších dvoch mestách – v Banskej Bystrici (17. apríla) a v Košiciach (18. apríla). Aj v Banskej Bystrici a v Košiciach bol o informácie zo strany poľnohospodárov veľký záujem. Potvrdili to aj veľmi intenzívne diskusie účastníkov a množstvo otázok, ktoré adresovali kompetentným zástupcom ministerstva a agentúry. V prípade týchto informačných dní bola diskusia o čosi odbornejšia a prítomní účastníci videli snahu kompetentných riešiť problémy poľnohospodárov.